

Forteljingar om å vera skeiv innvandrar og skeiv på bygda i Noreg i 2010-åra

Helga Eggebø og Elisabeth Stubberud

Det ser ut til å finnast ei utbreidd oppfatning om at små lokalsamfunn eller bygder er vanskelege stader å leva for lesbiske, homofile, bofile og transpersonar. Bygda blir gjerne rekna for å vera kjønnskonservativ, gamaldags og lite mangfaldig både når det gjeld kjønn, seksuell orientering og etnisitet. Vidare finst det få eller ingen synlege skeive, skeive nettverk eller interesseorganisasjonar. Ikkje minst blir små lokalsamfunn gjerne assosierte med bygdesladder og andre former for sosial kontroll, som gjerne i særleg grad rammar dei av oss som bryt med normer for kjønn og seksualitet. På liknande vis ser det ut til å finnast ei utbreidd oppfatning om at etniske minoritetsmiljø også er vanskelege – eller beint fram farlege – stader for lesbiske, homofile, bofile og transpersonar. Også etniske minoritetsmiljø blir rekna for å vera kjønnskonservative, gamaldagse og prega av sosial kontroll i form av alt frå sladder til trakassering og vald. I desse forteljingane figurerer høvesvis byen og den etnisk norske majoritetsbefolkningsa som representantar for det moderne, likestilte, mangfaldige og homotolerante Noreg. Det homotolerante Noreg er norma, og dei små gjennomsiktige lokalsamfunna og dei lukka minoritetsmiljøa er unntaka, det er stader i Noreg der den allmenne homotoleransen ikkje finst. I tråd med desse representasjonane av by/bygd, majoritet/minoritet oppstår det mytar og oppfatningar om at lesbiske, homofile, bofile og transpersonar må rømma frå bygda eller bryta med minoritetsmiljøet for å kunna leva eit godt skeivt liv.

Desse forteljingane sirkulerer mellom anna i media, litteraturen, dei sosiale media og forskinga, og ber preg av å vera hegemoniske, det vil seia forteljingar som har ein dominerande posisjon. Men det finst

også motstemmer som har formulert kritikk av dikotomiane by/bygd, majoritet/minoritet, og som fortel andre historier om korleis det er å leva som skeiv i høvesvis små lokalsamfunn og etniske minoritetsmiljø. I dette kapittelet analyserer me forteljingar om å vera skeiv med innvandrarbakgrunn og vera skeiv på bygda i Noreg i 2010-åra. Analysane er baserte på kvalitative intervju med til saman 65 skeive, som er gjennomførte i samband med dei to forskingsprosjekta «Skeiv på bygda»¹ og «Queer Migrants».² Begge desse var oppdragsforskningsprosjekt som var finansierte av Barne-, ungdoms- og familidirektoratet, og føremålet var å undersøkja levekår blant høvesvis skeive på bygda og skeive med innvandrarbakgrunn.

I dette kapittelet analyserer me deltakarane sine forteljingar og korleis dei individuelle historiene går i dialog med store kulturelle forteljingar om skeive liv i Noreg. Dette analytiske fokuset er inspirert av det Ken Plummer har kalla «sociology of stories».³ Ved å setja to datasett i dialog med kvarandre utforskar me parallellar mellom to separate kulturelle forteljingar som sjeldan eller aldri er vovne saman. Me undersøkjer kva for forteljingar om bygda og byen, om majoriteten og dei etniske minoritetsmiljøa som er tilgjengelege, og kva tyding desse stadene har i deltakarane sine forteljingar om skeive liv i Noreg i 2010-åra.

Først i kapittelet vil me presentera nokre sentrale diskusjonar i skeiv forsking, med vekt på litteratur om skeive i rurale område og skeive med innvandrarbakgrunn. Deretter gjer me greie for data og metodiske val. Vidare følgjer dei empiriske analysane, som er delte inn i to hovuddelar om høvesvis skeive på bygda og skeive med innvandrarbakgrunn. Etter dette diskuterer me – på tvers av datamaterialet – korleis dei store kulturelle forteljingane påverkar kva som blir sett på som ei truverdig forteling. Til sist i kapittelet samanfattar me hovudfunna og spør om dei kulturelle hovudforteljingane er i endring.

1 Eggebø, Almlø og Bye 2015.

2 Eggebø, Stubberud og Karlstrøm 2018.

3 Plummer 1995.

Byar og bygder i skeive liv og skeiv historieskriving

Ifølgje Colin R. Johnson har amerikansk homohistorie stort sett handla om framveksten av homorørsla i 1960- og 1970-åra, og alt som skjedde andre stader enn i storbyane før 1900, er oversett.⁴ Det er liten tvil om at forskingsarbeid som handlar om det urbane homomiljøet på 1900-talet i storbyar som New York og Berlin, er sentrale i skeiv historieskriving.⁵ Men fleire amerikanske forskingsarbeid har også løfta fram andre sider ved skeiv historie, til dømes *Men Like That* og *Just Queer Folks*.⁶ I norsk samanheng har Hans Wiggo Kristiansen undersøkt likekjønnsrelasjonar på bygda i eit historisk perspektiv (sjå også Kristiansens kapittel i denne boka).⁷ Han viser at likekjønnsrelasjonar har eksistert i norske bygder lenge før 1970, og argumenterer for at dei har vore meir aksepterte enn me i seinare tid har trudd. Aksepten var stillteiande og bygd på diskresjon heller enn den openheita som homorørsla stod i spissen for frå 1970-åra og utover. To nye artiklar i *Historisk tidsskrift* gjev innsikt i norske skeive bygdeliv endå mykje lenger tilbake i tid.⁸

Den moderne homoseksuelle identitetsforteljinga er knytt nær saman med det urbane. Den sterke koplinga mellom homoseksualitet og det urbane har bidratt til å etablera ei førestilling om at homofile rømmer frå bygdene og flytter til storbyane for å kunna leva ut ein homofil identitet. Dette har blitt omtalt som «myten om homofil migrasjon» (the gay migration myth)⁹ og forteljinga om å vera «sekssuell flyktning».¹⁰ Rett nok viser norske levekårsdata at ein høg andel av homofile menn bur i Oslo.¹¹ Den svenske avhandlinga *Beyond the Bright City Lights* av Thomas Wimark viser også at ein høg andel av

⁴ Johnson 2013, 5.

⁵ Til dømes Beachy 2015; Chauncey 2008.

⁶ Howard 1999; Johnson 2013.

⁷ Kristiansen 2008.

⁸ Skjoldhammer 2020; Teige 2020.

⁹ Howard 1999.

¹⁰ Mortensen 2001.

¹¹ Anderssen mfl. 2021; Anderssen og Malterud 2013, 64–65.

homofile menn bur i storbyar.¹² Men dei kvalitative intervjua som inngår i avhandlinga til Wimark, tyder på at forteljingane om kvifor lesbiske og homofile flyttar til byane, er i endring: Medan mange av dei eldre mennene fortalte om å rømma frå bygda for å kunna koma ut som homofil, grunngav dei yngre homofile mennene flytting med utdanning, mykje på same måte som heterofile ungdommar.

Slike forteljingar om å flykta frå bygda til byen, og alternative forteljingar om skeive liv i rurale strøk, er tematikken i boka *Another Country: Queer Anti-Urbanism* av Scott Herring.¹³ Gjennom ein analyse av produksjonen til skeive kunstnarar som ikkje identifiserer seg med byen, problematiserer han rolla til metropolen i skeiv amerikansk historie. Angelika Sjöstedt gjer ei skeiv lesing av oldemora si dagbok og kritiserer bygd/by-dikotomien og normative førestillingar om at skeive liv berre kan levast i byen.¹⁴

I boka *The Challenges of Being a Rural Gay Man: Coping with Stigma* skildrar Deborah B. Preston og Anthony R. D'Augelli erfaringane til homofile menn i rurale område av Pennsylvania.¹⁵ Området er prega av konservativisme, religiøsitet, få stabile jobbmoglegheiter og tradisjonelle normer for seksualitet og familieliv. Deltakarane i denne studien opplevde andre og fleire utfordringar enn homofile menn i byane. Særleg dei som hadde familiar prega av sterke religiøse normer, opplevde å måtta velja mellom å leva skjult eller risikera å bli avviste av familien. Dei handterte stigma med å tilpassa seg ein tradisjonell maskulin kjønnsidentitet og la vekt på den rurale identiteten i staden for den homofile.¹⁶ Det same syner Alexis Annes og Meredith Redlin i artikkelen «The Careful Balance of Gender and Sexuality: Rural Gay Men, the Heterosexual Matrix, and 'Effeminophobia'».¹⁷ Dei har gjort livhistorieintervju med homofile menn som har

¹² Wimark 2014.

¹³ Herring 2010.

¹⁴ Sjöstedt 2019.

¹⁵ Preston og D'Augelli 2013.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Annes og Redlin 2012.

vakse opp i rurale område i USA og Frankrike, og viser korleis mennene framhevar maskuliniteten sin for å visa at dei er verkelege menn – ikkje feminine menn – trass i den seksuelle orienteringa si. Annes og Redlin peikar også på at dei homofile mennene dei intervjuva, vaks opp i sterkt heteronormative lokalsamfunn utan synlege skeive rollemodellar, og at dei hadde følt seg einsame, forvirra og isolerte på grunn av likekjønnsseksualiteten sin. Ei rekke andre engelskspråklege bidrag handlar om korleis det er å leva som skeiv i rurale område, først og fremst i USA¹⁸, men også i til dømes Slovenia¹⁹, Vietnam²⁰ og Kina.²¹ I norsk samanheng er det skrive nokre masteroppgåver og rapportar – mellom anna rapporten som dette kapittelet byggjer på – som utforskar levekår blant skeive på bygda på 2000-åra.²²

Levekår og representasjonar av skeive med innvandrarbakgrunn

Ifølgje Jasbir Puar er førestillinga om eit homotolerant «vi» og dei intolerante og homofobe «andre» blitt eit viktig element i amerikansk nasjonalisme.²³ Også i norsk samanheng er homotoleranse blitt ein markør for det norske, medan etniske minoritetar – og særleg muslimar – blir rekna som intolerante og homofobe.²⁴ Som fleire forskrarar har vist, blir homokampen og homorørsla i ein del samanhengar tekne til inntekt for ein nasjonalistisk og innvandringskritisk politisk agenda.²⁵ Men som Aleardo Zanghellini har peika på, bør ikkje slik nasjonalismekritikk stå i vegen for å dokumentera og kritisera negative haldningar og diskriminering av skeive i etniske minoritetsmiljø.²⁶ Homofobi eksisterer – både blant majoriteten og blant

¹⁸ Til dømes Cody og Welch 1997; Hansen og Lambert 2011; Wienke og Hill 2013.

¹⁹ Kuhar og Svab 2014.

²⁰ Colby, Minh og Toan 2008.

²¹ Yang mfl. 2012.

²² Eggebø, Almli og Bye 2015; Leifson 2006; Stubberud, Prøitz og Hamdiasl 2018; Thuen 2006.

²³ Puar 2006, 2007.

²⁴ Gressgård og Jacobsen 2008; Røthing og Svendsen 2011.

²⁵ Bissenbakker, Frederiksen og Myong 2012; Kehl 2018.

²⁶ Zanghellini 2012.

etniske minoritetar – og kritikk av homofobi betyr ikkje nødvendigvis at nasjonalistar har teke over eigarskapet til homokampen.

Både i Europa og Nord-Amerika er det gjort fleire kvantitative studiar der ein har samanlikna haldningar til skeive blant etniske og religiøse minoritetar med majoriteten. Denne forskinga viser at innvandrargrupper i Europa, til dømes folk frå Polen, Tyrkia og Marokko, har meir negative haldningar til skeive enn befolkninga elles.²⁷ Vidare går det fram at muslimar i Europa og Nord-Amerika i større grad rapporterte om negative haldningar til homofile enn majoritetsbefolkninga og/eller andre religiøse grupper.²⁸ Ei forklaring på dette er høgare grad av religiøsitet og fundamentalisme. Også blant kristne har dette vist seg å vera viktige faktorar for å forklara negative haldningar til homofile.²⁹ Denne kvantitative forskinga på haldningar er ikkje i dialog med den i all hovudsak humanistiske forskinga i kjølvatnet av Puars nasjonalismekritikk.³⁰

Amerikansk og nordisk forsking dokumenterer ei rekke levekårsutfordringar og diskrimineringserfaringar blant rasifiserte³¹ skeive og skeive med innvandrarbakgrunn.³² Eit gjennomgangstema i forskinga er at skeive med innvandrarbakgrunn kan ha vanskeleg for å finna sosiale nettverk fordi dei møter usynleggjering og rasistisk diskriminering i skeive miljø, og homofob og transfob diskriminering i miljø basert på felles landbakgrunn, etnisitet og/eller religion.³³ Studiar av svarte homofile og lesbiske i USA har vist at mange prioriterer dei svarte miljøa heller enn å delta i skeive nettverk og organisasjonar som er dominerte av kvite. Dette er fordi dei opplever

27 Koopmans 2015; Röder og Lubbers 2015.

28 Cochrane 2013; Friberg 2016; Koopmans 2015; Lewis og Kashyap 2013; Soehl 2017.

29 Cochrane 2013; Koopmans 2015; Lewis og Kashyap 2013.

30 Puar 2007.

31 Rasifisering er eit omgrep som viser til prosessen med å tilskriva forestillingar om «rase», etnisitet eller kultur på identitetane og dei sosiale relasjonane til menneske.

32 Balsam mfl. 2011; Cyrus 2017; Eggebø, Stubberud og Karlstrøm 2018; Følner, Dehlholm og Christiansen 2015; Kim, Jen og Fredriksen-Goldsen 2017; Kum 2017.

33 Avrahami 2007; Bowleg 2013; Eggebø, Karlstrøm og Stubberud 2020; El-Tayeb 2012; Lee og Brotman 2011; Petzen 2004; Veenstra 2013.

usynleggjering og rasisme i kvite homomiljø, og at svarte miljø gir viktig støtte i møte med sosioøkonomisk marginalisering og rasisme i det amerikanske storsamfunnet.³⁴ Ein svensk studie frå 2007, basert på intervju med lesbiske kvinner med innvandrarbakgrunn, viste derimot at kvinnene opplevde ei sterke kjensle av å høyra til i dei lesbiske miljøa, og at relasjonane til dei geografisk baserte miljøa var meir kompliserte.³⁵

Metode

Analysane er baserte på personlege intervju, intervju med par og fokusgruppeintervju. Intervjeta er gjennomførte i samband med to forskingsprosjekt om levekår blant høvesvis skeive på bygda³⁶ og skeive med innvandrarbakgrunn.³⁷ Ein fellesnemnar ved prosjekta var at me nytta ei open intervjuform der me stilte eit hovudspørsmål om korleis dei opplevde det å vera skeiv på staden dei budde / med innvandrarbakgrunn. Deltakarane fortalte fritt ut frå desse spørsmåla, og dette gav oss rike livhistorieintervju. I tillegg stilte me oppfølgingsspørsmål, blant anna om utdanning og arbeid, helse, relasjoner, nettverk, openheit, diskriminering og vald.

Deltakarane var mellom 16 og 62 år på intervjetidspunktet; dei fleste i slutten av 20-åra og byrjinga av 30-åra. Utvalet representerer stor breidde i erfaringar og bakgrunnar når det gjeld landbakgrunn, etnisitet, seksuell orientering og kjønnsidentitet og bustad.

Når det gjeld undersøkinga om skeive med innvandrarbakgrunn, hadde åtte deltakarar landbakgrunn frå Aust-Afrika, éin frå Vest-Afrika, to frå Nord-Amerika, éin frå Sør-Amerika, éin frå Sør-Europa, to frå Aust-Europa, tre frå Søraust-Asia, éin frå det indiske subkontinentet, tre frå Sentral-Asia og 19 frå Midtausten. Fem var fødde og/eller vaksne opp i Noreg med éin eller fleire utanlandske foreldre.

³⁴ Kum 2017; Moore 2010.

³⁵ Avrahami 2007.

³⁶ Eggebø, Almli og Bye 2015.

³⁷ Eggebø, Stubberud og Karlstrøm 2018.

23 deltarar hadde kome som asylsøkjarar eller overføringsflyktningar, åleine eller i lag med familien. Ni av desse var einslege mindreårige asylsøkjarar. Blant dei skeive med innvandrarbakgrunn budde dei fleste i dei største byane i Noreg, men nokre hadde blitt busette på mindre stader.

Deltakarane i «Skeiv på bygda» budde på – eller hadde flytta frå – stader i Noreg med mindre enn 20 000 innbyggjarar (definisjonen av «bygd» slik det var definert frå oppdragsgjevar si side). Dei kom frå stader i Nord-Noreg, Midt-Noreg, Vest-Noreg og Aust-Noreg, nokre frå svært små bygder langt frå urbane område, og andre frå litt større stader i relativt nær tilknyting til større byar. Alle deltararane i denne studien hadde norsk majoritetsbakgrunn med unntak av éin med samisk bakgrunn.

I begge forskingsprosjekta starta me analyseprosessen med ein framgangsmåte som Helga Eggebø har kalla «kollektiv kvalitativ analyse».³⁸ Metoden har fire trinn, som me gjennomførte på éin til to dagars arbeidsmøte med den aktuelle forskargruppa: 1) gjennomgang av datamaterialet, 2) temakartlegging, 3) temagruppering og 4) disposisjon og arbeidsplan. I dette kapittelet har me vidareutvikla dei tematiske analysane ved å lesa intervjuer som historier om korleis det er å leva som skeiv på bygda og skeiv med innvandrarbakgrunn i Noreg i 2010-åra. Me skriv oss inn i ein forskingstradisjon med interesse for skeiv identitet og prosessen med å fortelja om seg sjølv som skeiv i lys av tilgjengelege kulturelle forteljingar.

Skeiv på bygda – eit fleirtydig bilet

I dette avsnittet vil me presentera tre forteljingar om det å vera skeiv på bygda som me har identifisert i datamaterialet. Den første typen forteljing er personlege historier som i hovudsak er i tråd med den kulturelle hovudforteljinga om at bygda er ein vanskeleg stad å bu for skeive. Fleire av deltarane fortalte om mobbing, få venner, lite

³⁸ Eggebø 2020.

mangfald, ingen skeive miljø eller forbilde i lokalmiljøet og om vonde erfaringar med å kjenna seg annleis, åleine og skamma seg over å vera skeiv. Fleire av dei – men ikkje alle – knytte desse negative erfaringane til bygda generelt og heimbygda spesielt.

Katrine, til dømes, ei kvinne i 20-åra, fortalte at ho hadde blitt mobba i mange år på ungdomsskulen, og at dette framleis prega hennar forhold til heimbygda. Då me intervjuer henne, såg ho ikkje føre seg at ho nokon gong ville flytta tilbake. Anita, ei anna skeiv kvinne i 20-åra som me intervjuer rett etter at ho hadde flytta til Oslo, skildra heimplassen som «ein fordomsfull stad» med «kjedelege menneske». Ho fortalte at det ikkje var synleg skeive på staden der ho vaks opp, og at ho kjende seg åleine. Anita snakka om Oslo som motsatsen til heimbygda: I Oslo er det fleire ulike menneske, ein kan forsvinna i mengda. Vidare er det synlege skeive i offentlegheita, og ho verdsette at det er eigne utestader der ein kan treffa andre skeive kvinner.

Chris – ein annan deltakar i «Skeiv på bygda» – hadde vakse opp i ei lita bygd i Midt-Noreg og omtalte heimstaden som ei «typisk bygd» med sladder og «bygdedeyr», der alle veit kven alle er, og rykta går som eld i tørt gras. Han skildra ungdomskulturen i bygda som «typisk harry bondestil» med festkultur og mykje drikking. Han meinte han ville hatt det betre om han vaks opp i byen, der han ville hatt tilgang til andre miljø. Chris peika på at det også fanst stigmatisering og sanksjonar i byen, men at det trass alt var mindre av det der enn på bygda. Nokre deltakarar fortalte også om korleis sterke religiøse normer i familien eller lokalsamfunnet gjorde at det kjenest særleg vanskeleg – eller umogleg – å koma ut som skeiv. Fleire av dei yngste deltakarane, inkludert ungdommar som me intervjuer i «Queer Migrants», og som hadde kome åleine til Noreg og søkt om asyl, fortalte om mobbing, kjensler av å vera annleis og einsam og ikkje møta forståing frå vaksne.

Fleire deltakarar fortalte at familien deira – og særleg mødrene – frykta bygdesladder når dei fekk vita at barnet deira var skeivt. Anita, til dømes, fortalte om reaksjonen til mora då ho kom ut:

Då eg fortalte til mamma at eg hadde fått meg jentekjærast vart det vanskeleg fordi eg følte at det var noko eg ikkje kunne seia til nokon. Mamma meiner at ein må tenkja på alle andre. Sånn er det for venninnene mine som kjem frå bygda også. [...] Eg følte at mamma skamma seg. Tenkte på kva andre skulle synast om ho, om meg, om oss.

Anita fortalte at mora nok ønskta å vera henne mot bygdesladderet, og at det var derfor ho ville at ho ikkje skulle fortelja andre om kjærasten. Ho ville ikkje at dottera skulle bli «sjølvlysande» som lesbisk i bygda, for å nytta psykologen Anbjørg Ohnstad sitt omgrep.³⁹ Men det går fram av forteljinga til Anita at skamma til mora også smitta over på henne. I Anita si forteljing, og fleire med henne, er bygdesladeret eit typisk kjenneteikn ved små samfunn, og dette «bygdedyret» påfører skeive skam og gjer det vanskeleg å vera open om seksuell orientering og kjønnsidentitet.

Fleire av dei utfordringane som desse deltakarane skildra, til dømes bygdesladder, lite mangfold, religiøse normer eller ingen synleg skeive i lokalsamfunnet, er også skildra i studiar av skeive i rurale område i andre land.⁴⁰ Men som Annes og Redlin har peika på, tyder ikkje det at desse utfordringane berre finst på bygda.⁴¹ I artikkelen «Skeive liv» viser me at kjensla av å vera annleis og mobbing og negative kommentarar er meir generelle erfaringar i skeive liv på tvers av alder, bustad og sosial bakgrunn.⁴² Men det faktumet at det er færre folk på små stader, og at det derfor nødvendigvis vil vera færre skeive og dermed mindre tilgang til skeive interesseorganisasjonar og skeive støttenettverk, er ei utfordring for ein del skeive på bygda, kanskje særleg for unge skeive som er i ferd med å utvikla ein skeiv identitet og ønskjer å orientera seg mot skeive miljø. Det kan også sjå ut til å vera særleg problematisk for dei som har flyktningbakgrunn – anten dei er unge einslege eller vaksne – fordi dei som nye i landet ikkje har

³⁹ Ohnstad 1992.

⁴⁰ Annes og Redlin 2012; Preston og D'Augelli 2013.

⁴¹ Annes og Redlin 2012, 284.

⁴² Stubberud, Eggebø og Anderssen, akseptert for publisering.

nettverk frå før. Dette er også bakgrunnen for at fleire av deltakarane i «Queer Migrants» og interesseorganisasjonar som Skeiv Verden har ytra seg kritisk til at skeive flyktningar blir busette på mindre stader.

Gode skeive liv på bygda er kanskje meir tilgjengelege for dei som er etablerte i par, har born, er vaksne og har ein avklart skeiv identitet og tilgang til sosiale nettverk i bygda.
Foto: Karoline O.A. Pettersen.

Den andre typen forteljing er ei tydeleg motforteljing som snur hie-rarkiet mellom byen og bygda på hovudet. Dei informantane som fortalte ei slik historie, understreka at bygda er betre enn sitt rykte, at ho faktisk er ein god stad for å leva eit skeivt liv. Intervjuet med Karsten var det tydelegaste dømet. Me intervjuja han i 2014, då han var 24 år og budde på ein stad i Aust-Noreg med litt over 10 000 innbyggjarar. Han hadde vakse opp i ei lita bygd ikkje langt unna. Karsten tok eksplisitt avstand frå den urbane homofile identiteten og ønskte absolutt ikkje å bu i Oslo:

I det homofile miljøet i byane verkar det som om dei nesten dyrkar den her [homo]identiteten. Eg vil liksom ikkje det; eg likar å vera flytande, alternativ, på ein måte [...] Etter at dei har dratt inn til eit [homo]miljø ein stad, får dei den der gestikuleringa som ein ofte ser på TV. [...] Eg hadde ein kompis som eg

merka det på. Plutseleg fekk han ein heilt annan personlegdom, og det var først etter at han byrja å henga i Oslo [...] Det er interessant å sjå korleis ein skal passa inn i ein gjeng, ein klikk [...] Og kvar gong det er Pride-parade. Eg veit at media framstiller det litt på kanten, at dei tek biletet av alt som er litt spesielt fordi det er det som sel best, men det skaper eit ganske irriterande inntrykk. Det gjer at ganske mange som ikkje er homofile, får inntrykk av at «sånn er dei». Men nei, det er jo ikkje nødvendigvis sånn. Det er jo berre ein del av det, som nesten er litt sånn showbiz.

Karsten fortalte om det homofile miljøet i byane som einsretta, stereotyp og lite mangfaldig – ein stad der ein mistar personlegdommen sin og blir til ein klisé. Kanskje kan ein seia at Karsten, på liknande vis som dei homofile mennene i rurale strøk som Annes og Redlin og Preston og D'Augeli har intervjuet, handterer stigma ved å ta avstand frå det feminine, fargerike og glamorøse som gjerne blir assosiert med homofile menn i storbyane.⁴³ Men i motsetning til mennene i desse to andre studiane presenterte ikkje Karsten ein typisk tradisjonell maskulin identitet. Han skildra seg sjølv som alternativ og flytande, og for han var det bygda som gav rom for dette. Karsten gjorde det klart at han ønskte å leva livet sitt på mindre stader, og tok avstand frå byen. På denne måten kan han seiast å skriva seg inn i den typen forteljingar som Herring har kalla skeiv antiurbanisme.⁴⁴

Andre deltakrar i prosjektet fortalte også om å trivast som skeiv på bygda – at bygda gav rom for å leva eit godt skeivt liv – men utan at dei i like stor grad tok avstand frå byen. Thea og Maja, til dømes, hadde flytta frå ein storby til ei lita bygd i Nord-Noreg, og fortalte om dette som ei spennande, eksotisk og positiv erfaring. Dei framheva fleire fordelar med bygdelivet: «Då me kom, visste alle alt om oss. At me var lesbiske. På den måten slepp me å koma ut heile tida, slik ein må i storbyane kvar gong ein treffer nye folk.» Det at dei er synlege som lesbiske, og at folk snakkar, er dermed ein fordel og ikkje ei ulempe for skeive, slik desse to kvinnene fortalte si historie. Anbjørg

43 Annes og Redlin 2012; Preston og D'Augeli 2013.

44 Herring 2010.

Ohnstad har skrive om lesbisk identitet, og skildra korleis ein gjerne blir anten usynleg eller sjølvlysande som lesbisk, og at begge posisjonar er ubehagelege.⁴⁵ I Thea og Maja si forteljing får det å vera synleg – eller til og med sjølvlysande – ein positiv valør. Det same gjeld folkesnakket: I staden for å vera berre negativ kan «bygdesladderen» ha nokre fordelar. Thea og Maja hadde eit barn i barnehagealder og fortalte om bygda som ein god og trygg stad å leva småbarnslivet.

I artikkelen «Livsfasebygda – når sosialt behov endrar seg» skildrar også Mariann Villa korleis heterofile legg vekt på at bygda er ein god stad for barn og småbarnsfamiliar.⁴⁶ Eit godt skeivt liv på bygda er kanskje meir tilgjengeleg for dei som er etablerte i par, har born, er vaksne og har ein avklart skeiv identitet og tilgang til sosiale nettverk i bygda. Dette kan vera ei forklaring på at det særleg er single homo-file menn som er underrepresenterte i rurale strøk, og i mindre grad lesbiske kvinner med barn.⁴⁷

Den tredje typen forteljing om bygda som me har identifisert i intervjuaterialet, handlar om det potensialet bygda har for å kunna bli ein god plass for skeive. Her finn me forteljingar frå aktivistar som kjempar for at heimbygda skal bli den gode staden for skeive som ho har potensial for å bli. Desse «bygdeaktivistane» har erfart at bygda kan vera ein vanskeleg stad å bu for skeive, mellom anna fordi det manglar andre synlege skeive og ikkje finst skeive nettverk. Men heimbygda har også så mykje positivt ved seg. Dei fortalte om å vera sterkt knytte til heimstaden og derfor vilja skapa dei nettverka, vera dei forbilda som dei sjølv hadde sakna. Vera, til dømes, var aktiv i lokallaget til FRI – Foreningen for kjønnss- og seksualitetsmangfold og arrangerte treff for skeive i bygda. Ho tok initiativ til dette etter at ein sambygding hadde stått fram i avisene og fortalt om kor vanskeleg han hadde hatt det som homofil. «Slik kan vi ikkje ha det, tenkte eg», fortalte Vera. Sjølv opplevde ho ikkje å ha så stort behov for dei

⁴⁵ Ohnstad 1992.

⁴⁶ Villa 2002, 239.

⁴⁷ Anderssen mfl. 2021; Anderssen og Malterud 2013; Wimark 2014.

skeive nettverka. For henne var det nærliek til naturen og familien, og gode jobbmogleheter som gjorde at ho ville bu i heimbygda. Men til liks med fleire andre deltarar fortalte ho om å ta opp kampen for bygda, for skeive og for skeive på bygda. I forteljingane til desse aktivistane var det sentralt å organisera seg, skapa skeive nettverk, stå fram i avisa, arrangera bygdepride og sjølv vera opne og synlege som skeive for at bygda skulle bli ein god stad for å leva eit skeivt liv.

Som me har vist, var det altså fleire deltarar som hadde eit svært negativt forhold til heimstaden og fortalte om seg sjølv på måtar som stadsfesta den kulturelle hovudforteljinga om bygda og byen. Andre deltarar presenterte ei tydeleg motforteljing, og fleire av dei personlege historiene inneheldt element av begge desse forteljingane. Personlege historier blir forma av dei tilgjengelege kulturelle forteljingane på den måten at ein kan snakka både med dei og mot dei. Dei negative erfaringane og utfordringane som stod sentralt i historiene om vanskelege skeive liv på bygda, var dessutan også til stades i andre deltarar sine forteljingar; også dei som fortalte om gode liv på bygda, nemnde negative erfaringar og utfordringar i livshistoriene sine. I analysane av datamaterialet har det derfor blitt tydeleg for oss at dei konkrete livserfaringane ikkje er den einaste faktoren som avgjer kva forteljingar ein vel å fortelja om seg sjølv. Forteljingane kan også vera strategiske på den måten at ein aktivt ønskjer å fortelja historier om gode skeive liv på bygda for å moggjera dette både for seg sjølv og andre.

Skeive med innvandrarbakgrunn

Også med utgangspunkt i intervjuet med skeive med innvandrarbakgrunn meiner me det gjev meiningså skildra tre forteljingar: Den første typen forteljing er i hovudsak i tråd med den kulturelle hovudforteljinga om at det er vanskeleg å leva som skeiv med innvandrarbakgrunn på grunn av homofobi i dei etniske minoritetsmiljøa. Den andre forteljinga er ei tydeleg motforteljing. Dei som skreiv seg inn i ei slik historie, fortalte at det ikkje er homofobi i minori-

tetsmiljøa som er hovudproblemet, men rasisme, diskriminering og marginalisering frå majoriteten og storsamfunnet, til dømes på bustadmarknaden, arbeidsmarknaden, i asylsystemet, på skulen og i dei skeive miljøa. Den tredje typen forteljing me har identifisert i datamaterialet, er historiene til dei som i liten grad har kjennskap til dei rådande kulturelle forteljingane om det å vera skeiv i den norske konteksten, og me vil visa kva utfordringar det kan by på til dømes i møtet med asylsystemet.

Hasti Hamidi og Begard Reza i Salam under Oslo Pride i 2019. Både Salam og Skeiv Verden gjør eit viktig arbeid for å synleggjera og kjempe for rettane til skeive med innvandrarbakgrunn. Foto: Elisabeth Stubberud.

Det finst ei førestilling om at minoritetsmiljøa i Noreg ikkje aksepterer skeive, og at det derfor er vanskeleg å leva eit godt skeivt liv i desse miljøa. Me såg konturane av denne forteljinga på ulike måtar i intervju med skeive med innvandrarbakgrunn. Særleg tydeleg var slike forteljingar i intervju med skeive som hadde kome som flyktingar,

og som hadde budd relativt kort tid i Noreg. Fleire fortalte at dei berre var opne overfor majoritetsnorske personar, eller at dei ikkje var opne i det heile av frykt for sanksjonar frå folk med same landbakgrunn. Khalid, ein homofil mann i 30-åra, fortalte:

Då eg kom hit til Noreg, kunne eg ikkje seia at eg er homofil og venta at alle aksepterer meg. Eg hadde trudd eg kunne gjera det, men det arabiske miljøet her aksepterer oss ikkje. Dei seier ikkje noko direkte til meg, men eg ser det i auga deira. Dei synest at sånne som meg ikkje burde vera i live.

Khalid gjekk på introduksjonsprogrammet og var mesteparten av kvardagen i lag med andre folk som hadde budd i Noreg i kort tid. Han og fleire andre deltagarar fortalte at dei opplevde introduksjonsprogrammet og asylmottaket som utrygge stader. Fleire hadde erfaringar med og var redde for å bli utsette for vald, trakassering og utestenging frå folk med same landbakgrunn.⁴⁸ Amala, ei transkvinne frå Midtausten, fortalte at ho derfor hadde valt å slutta på introduksjonsprogrammet, og dermed hadde ho mista retten til introduksjonsstønad og moglegheita til å delta i norskundervisning og arbeidstrening.

Hadi, ein mann i 20-åra som hadde vaks opp i Noreg med forldre frå Midtausten, fortalte om sanksjonar og trugsmål om vald frå familien då han kom ut som homofil, og at han var redd for at andre med same landbakgrunn skulle få vita at han er homofil: «Dei som har same etnisitet eller religiøse bakgrunn som eg, synest dei har eit ansvar for å irettesetja meg. Eg kan risikera å bli slått ned. Eg har venner som er blitt det. Frykta er på ein måte blitt ibuande.» Hadi si forteljing er, til liks med forteljinga til Amala og Khalid, i tråd med den kulturelle hovudforteljinga om at minoritetsmiljøa, i motsetnad til dei majoritetsnorske, er prega av homofobi og derfor er utrygge stader for skeive.

⁴⁸ Sjå også Stubberud og Eggebø 2020.

Spørjeundersøkinga, som også var ein del av prosjektet «Queer Migrants», viste dessutan at ein av tre respondentar ($n = 251$) svarte at dei kjende seg ekskluderte frå miljø med same landbakgrunn på grunn av seksuell orientering eller kjønnsidentitet, og det gjaldt i særleg grad for dei som kom frå land med repressiv lovgjeving overfor skeive, og dei som hadde muslimsk bakgrunn.⁴⁹ Som me allereie har peika på, viser tidlegare forsking at ein del innvandrargrupper og religiøse minoritetar har meir negative haldningar til skeive, og at skeive med innvandrarbakgrunn / rasifiserte skeive rapporterer om homofobi i minoritetsmiljøa. Sofia, ei skeiv kvinne frå Aust-Afrika, fortalte ei historie der ho både problematiserte og delvis stadfestar slike forteljingar om haldningar på gruppenivå og reflekterte slik:

Når eg møter ein person, er det nasjonalitet som bestemmer [om eg er open]. Dette kjem til å høyra ut teit ut, men eg deler i vestlege og ikkje-vestlege. Vestlege er jo også forskjellige og like rare som oss. Men eg skil. Når det gjeld folk frå Midtausten eller Sudan eller Somalia, då er eg ikkje open. Sjølv om det irriterer meg og eg prøver å koma over det, så ligg det noko der.

I Sofia si forteljing er homofobi i dei etniske minoritetsmiljøa, og homotoleransen hjå den kvite majoriteten, både ein stereotypi ho ser behov for å problematisera, og ein realitet som krev pragmatiske vurderingar av kvar og overfor kven ho vel å vera open som skeiv.

Den andre typen forteljing me har identifisert i datamaterialet, er ei motforteljing om at det ikkje er minoritetsmiljøa som er hovudproblemet for skeive med innvandrarbakgrunn. Snarare er det rasisme i majoritetsmiljøa, inkludert dei skeive miljøa, som gjer at rasifiserte folk med innvandrarbakgrunn opplever marginalisering. Som skeiv kan det vera særleg problematisk å kjenna seg ekskludert frå skeive miljø, fordi ein gjerne har ei forventing om å høyra til og finna støtte der. I tillegg skaper erfaringar med marginalisering på

⁴⁹ Eggebø, Karlstrøm og Stubberud 2020.

bakgrunn av rasisme store problem, til dømes når det gjeld tilgang på arbeid eller bustad. Vidare er ikkje homofobi noko som berre eksisterer i minoritetsmiljøa, men snarare ei generell utfordring i samfunnet, også blant den kvite majoriteten.

I intervjuaterialet vårt er det særleg to personar som eksplisitt snakka imot den kulturelle hovudforteljinga og problematiserte førestillinga om den tolerante majoriteten ved å fortelja om fleire erfaringar med både rasisme og homofobi. Irsa, til dømes, ei skeiv kvinne i starten av 40-åra som hadde vakse opp i Noreg med foreldre frå Midtausten, fortalte om ei rekke erfaringar med rasisme frå ho var liten og fram til i dag. Dette inkluderte rasistisk motivert vald, mobbing, negative møte med helsevesenet, nedsetjande kommentarar og mistenkjeleggjering. Vidare hadde ho opplevd rasistisk vald i skeive miljø i Noreg og arbeidde for å skapa meir inkluderande skeive miljø. For henne var det ikkje oppvekstfamilien eller minoritetsmiljøa som var problemet: Ho understreka at ho sjølv berre hadde opplevd støtte og aksept frå familien då ho kom ut som skeiv, og at det var i felleskap med andre personar med innvandrarbakgrunn – særleg dei som også er skeive – at ho kjende tilhøyrslle og tryggleik. Irsa fortalte både om erfaringar med homofobi frå kvite med majoritetsbakgrunn og om homofobi i etniske minoritetsmiljø. Men sistnemnde ville ho ikkje snakka om i offentlegeheita fordi det «fyrer opp under homonasjonalismen». Ho ville ikkje fortelja om erfaringar som kunne forsterke stereotype førestillingar om folk frå Midtausten, fordi desse stereotypiane ramma henne sjølv i kvardagen.

Irsa si forteljing skriv seg inn i ein politisk kritikk av nasjonalisme, i tråd med den akademiske kritikken av homonasjonalisme.⁵⁰ Som me peika på i analysane av intervjuua med skeive på bygda, viser datamaterialet at livserfaringane ikkje er den einaste faktoren som avgjer kva forteljingar ein vel å fortelja om seg sjølv. Ein kan velja å fortelja ulike historier i ulike kontekstar og vektleggja nokre erfaringar

50 Sjá til dømes Gressgård og Jacobsen 2008; Kehl 2018; Puar 2007.

framfor andre for å visa eit bilet av røynda som ikkje er så synleg i offentlegheita.

I nokre av forteljingane eksisterte både hovudforteljinga og motforteljinga side om side, og dei la vekt på nettopp den kombinerte effekten av både rasisme og homofobi. Ein homofil mann i 30-åra med bakgrunn frå Aust-Afrika fortalte: «Dersom me hadde vore velkomne i det kvite skeive miljøet, kunne eg teke sjansen på å bli avvist i det etniske minoritetsmiljøet. Men eg kan ikkje ta sjansen på å bli avvist begge stader, og derfor har eg teke eit steg tilbake [og er mindre open].» I denne deltakaren si forteljing var det ikkje nokon motsetnad mellom å snakka om homofobi blant folk med same landbakgrunn, og rasisme på arbeidsmarknaden, bustadmarknaden og i offentlegheita.

Den siste typen forteljing me vil trekkja fram, er historiene til dei deltakarane som er nokså nye i Noreg. Dei som hadde kome til Noreg som flyktningar for relativt kort tid sidan, visste ikkje så mykje om den konteksten dei snakkar inn i, eller om kva for forteljingar som sirkulerer. Fleire av dei med flyktningbakgrunn, både dei unge einslege og dei vaksne, fortalte om korleis dei hadde opplevd asylprosessen, og peika på at dei ikkje hadde fortalt utlendingsmyndigkeitene om den seksuelle orienteringa si. Ein forklarte: «Eg visste ikkje at eg kunne stole på politiet her, derfor fortalte eg ikkje at eg er homofil.» Ein annan fortalte at han var så redd for at familien i heimlandet skulle få vita at han var homofil, at han ikkje hadde tort å seia noko om det, fordi ein slekting vart intervju i eit anna rom i nærlieken. Men begge desse mennene hadde seinare lært at informasjon om seksuell orientering kan vera heilt avgjerande for asylsaka, fordi forfølging på dette grunnlaget kan danna grunnlag for opphold. Ein deltakar fortalte at han var svært uroa over at han ikkje hadde fått fortalt si historie om å vera homofil i asylintervjuet, og lurte på korleis han kunne få formidla dette no, på ein truverdig måte.

Som sosiologen Tone Maia Liorden har vist i si avhandling, er vurderingar av truverd avgjerande i mange asylsaker, og truverd blir

ofte vurdert ut ifrå evna til å fortelja ei detaljert og konsistent historie frå første møte med myndighetene.⁵¹ Forskinga om skeive flyktnigar viser dessutan at det er naudsynt å fortelja om seg sjølv som skeiv på ein bestemt måte for å verka truverdig.⁵² Som Akin har peika på, er evna til å posisjonera seg vis-à-vis etablerte kulturelle forteljingar om skeive liv eit spørsmål om liv eller død i denne konteksten.⁵³ Å ikkje forstå når, eller at, informasjon om kjønn og seksualitet er relevant, eller ikkje å kunna framstilla livet sitt som skeiv på ein slik måte at det kan kjennast igjen som ein del av eit etablert narrativ, betydde i praksis at nokre av dei me snakka med, fekk avslag på asylsøknaden sin.

Truverdige forteljingar

Det finst ei kulturell hovudforteljing om at små lokalsamfunn eller bygder er vanskelege stader å leva for skeive. På liknande vis finst det ei utbreidd oppfatning om at det i etniske minoritetsmiljø er vanskeleg å leva eit godt skeivt liv. Desse kulturelle hovudforteljingane er til stades i livshistoriene til deltakarane. Nokre presenterte ei personleg historie som stadfestar dei kulturelle hovudforteljingane. Andre presenterte ei tydeleg motforteljing ved å visa at dei dominerande oppfatningane ikkje stemmer med deira erfaringar. Ein viktig skilnad mellom dei som skriv seg inn i hovudforteljinga, og dei som presenterer ei motforteljing, er at dei sistnemnde i større grad reflekterte eksplisitt rundt dei tilgjengelege kulturelle forteljingane. Dei hadde gjerne opplevd at dei ikkje var truverdige i andre sine auge når dei fortalte si historie som ei motforteljing. Erfaringar med å ikkje bli trudd skaper eit sterkt medvit om den kulturelle hovudforteljinga og motforteljingane.

Ein skeiv mann med bakgrunn frå Midtausten fortalte at folk gjerne tok han for å vera frå Sør-Europa, og at han – ein homofil mann med svart langt hår og piercing – umogleg kunne vera frå

⁵¹ Lidden 2017.

⁵² Berg og Millbank 2009; Giometta 2018; Hedlund og Wimark 2018; Keenan 2011.

⁵³ Akin 2017.

Midtausten, sjølv når han sa at han var det. Ei skeiv kvinne – også med bakgrunn frå Midtausten – fortalte at folk gjerne kommenterte at det måtte vera eit problem for familien hennar at ho var skeiv. Når ho fortalte at både brørne og faren hadde vore støttande, vart ho gjerne ikkje trudd. Ho kommenterte: «Bror min er med i Pride kvart år, men han må barbera seg for at ikkje folk skal tru at han er homofob.» Den kulturelle hovudforteljinga om homofobi i innvandrarmiljø skriv seg inn i ei større forteljing om «dei konservative innvandrane» og «dei tolerante kvite».⁵⁴ Når det gjeld dei skeive med innvandrarbakgrunn, handlar den tydelegaste motforteljinga om at det er rasismen i majoritetssamfunnet og i dei skeive miljøa som er hovudproblemet i deira liv, ikkje homofobi i minoritetsmiljøa, slik majoriteten vil ha det til.

Kva historier som verkar truverdige, varierer i ulike kontekstar. I analysen av datamaterialet fann me at det ikkje alltid var dei to kulturelle hovudforteljingane om homofobi på bygda og i minoritetsmiljøa som var referanseramma. I nokre samanhengar var det ei forteljing om allmenn toleranse i Noreg i 2010-åra som representerte den kulturelle hovudforteljinga som dei personlege historiene vart tolka i lys av. Ein av deltakarane i «Skeiv på bygda» fortalte at ho hadde vakse opp i ei lita bygd og hadde mange negative erfaringar knytte til det å vera lesbisk. Ho fortalte om sladder, venninner som slo handa av henne, om homofobisk vald, om å bli gjord til eit sexobjekt og om ei kjensle av å vera den einaste skeive i bygda. Når ho fortalte om desse erfaringane i det skeive ungdomsmiljøet ho hadde oppsøkt i Oslo, hadde ho opplevd at hennar historie ikkje vart oppfatta som truverdig:

Ja, eg kjenner meg testa [...] at dei testar om eg har vett i skallen. Om eg forstår at det er greitt å vera homofil i Noreg i 2014? [...] At di frykt for at andre skal reagera negativt, ikkje er reell. At dei automatisk tenkjer at problemet ligg hjå deg, og at du blir sett på som mindre ressurssterk.

Denne kvinnen fortalte om korleis homofobiene ho hadde opplevd på bygda, ikkje verka truverdig for skeive ungdommar ho hadde møtt i hovudstaden. Historia hennar vart tolka i lys av ei forteljing om allmenn toleranse, ikkje i lys av ei kulturell forteljing om homofobi på bygda.

I 2021 vart det arrangert Pride i Steigen for første gong. Arrangementet føyer seg inn i rekka av bygdepridar som har blitt organiserte rundt om i Noreg dei siste åra. Foto: John Inge Johansen/NRK.

Eit liknande døme fann me også i datamaterialet frå «Queer Migrants». Ein av deltakarane der – ein ung homofil mann som hadde vakse opp i Noreg med foreldre frå Midtausten – fortalte at dei majoritetsnorske venninnene hans ikkje hadde trudd at foreldra hans kunne koma til å reagera så negativt når han kom ut, som han sjølv frykta. Han opplevde at det var vanskeleg å forklara korleis frykta «sat i nervesystemet», og at «folk tenkjer at me er så overdramatiske». I intervjuet kom han stadig tilbake til at det var vanskeleg for venninnene med majoritetsbakgrunn å forstå alvoret i den sosiale kontrollen han opplevde frå familien og folk med same landbakgrunn. Derfor sakna han å ha eit nettverk av andre skeive med minoritetsbakgrunn som hadde føresetnader for å forstå hans erfaringar.

Slik denne deltakaren fortalte om dei majoritetsnorske venninnene sine, kan det sjå ut til at dei såg hans erfaringar i lys av ei kulturell forteljing om allmenn toleranse i Noreg heller enn den kulturelle forteljinga om homofobi i minoritetsmiljøa.

Kulturelle forteljingar i endring?

Deltakarane i dei to forskingsprosjekta «Skeiv på bygda» og «Queer Migrants» fortalte sine historier innanfor rammene av – eller i opposisjon mot – desse kulturelle hovudforteljingane. I fleire intervju såg me dessutan at den kulturelle hovudforteljinga og motforteljinga kunne vera til stades side om side: Nokre deltakrarar fortalte om erfaringar som stadfestar den kulturelle hovudforteljinga, samstundes som dei problematiserte førestillingane om at bygda eller minoritetsmiljøa er vanskelege stader å leva eit skeivt liv. I skrivande stund er det allereie seks–sju år sidan me intervjuja folk om korleis det er å vera skeiv på bygda. I løpet av dei åra som er gått, har det blitt arrangert ei rekkje bygdepridar rundt om i landet. Bakgrunnen for mange av desse pridane finn me att i forteljingane til informantane me har intervjuat: Eg eller nokon eg kjenner tykte det var vanskeleg/umogleg å koma ut som skeiv, så me arrangerte prideparade for å gjera det lettare for oss sjølve og dei som kjem etter oss. Bygdepridane som blir arrangerte, får stor mediedekning, og dekninga verkar i all hovudsak positiv. Forteljinga ser ut til å vera: Ja, bygda kan vera vanskeleg for skeive, men det treng ikkje nødvendigvis å vera sånn. Kanskje er den kulturelle forteljinga om korleis det er å vera skeiv på bygda, i endring, slik Wimark har peika på i avhandlinga si.⁵⁵ Den kulturelle forteljinga om homofobi i minoritetsmiljøa er kanskje i mindre grad i endring. Dette heng saman med gjentakande forteljingar om at minoritetsmiljøa er prega av manglande likestilling og lite fridom i spørsmål om kjærastar og ekteskap. Men dei siste åra har skeive med innvandrarbakgrunn samla seg i organisasjonar som Skeiv Verden og Salam, og

⁵⁵ Wimark 2014.

jobba for å sjølve få fortelja om korleis det er å vera skeiv med innvandrarbakgrunn, i staden for at majoriteten skal få lov til å definera. Kanskje vil me få høyra fleire historier om å vera skeiv med innvandrarbakgrunn, historier som utfordrar den kulturelle hovudforteljinga i 2010-åra. For forskarar framover er det viktig å vera medvitne om at skeive har levd og lever på bygda – både no og før – og at det ikkje berre er majoritetsnorske som lever skeive liv.

Litteratur

- AKIN, DENIZ. 2017. «Queer asylum seekers: translating sexuality in Norway». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 43 (3):458–474.
- ANDERSEN, NORMAN, HELGA EGGEBO, ELISABETH STUBBERUD OG ØYSTEIN HOLMELID. 2021. *Seksuell orientering, kjønnsmangfold og levekår. Resultater fra spørreundersøkelsen 2020*. Bergen: Universitetet i Bergen.
- ANDERSEN, NORMAN OG KIRSTI MALTERUD. 2013. Seksuell orientering og levekår. Bergen: UniHelse. Lesen 4. oktober 2018. https://bora.uib.no/bora-xmlui/bitstream/handle/1956/7550/Seksuell_orientering_og_levek%C3%A5r.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- ANNES, ALEXIS OG MEREDITH REDLIN. 2012. «The careful balance of gender and sexuality: rural gay men, the heterosexual matrix, and 'effeminophobia'». *J Homosex* 59 (2): 256–88.
- AVRAHAMI, DINA. 2007. «Vi dansar inte på bordet: lesbiska invandrarkvinnor i Sverige: stigmatisering & stolthet». Doktoravhandling. Ramlösa: Pickabook förlag.
- BALSAM, KIMBERLY F., YAMILE MOLINA, BLAIR BEADNELL, JANE SIMONI OG KARINA WALTERS. 2011. «Measuring multiple minority stress: the LGBT People of Color Microaggressions Scale». *Cultur Divers Ethnic Minor Psychol* 17 (2):163–174.
- BEACHY, ROBERT. 2015. *Gay Berlin: birthplace of a modern identity*. New York: Knopf.
- BERG, LAURIE OG JENNI MILLBANK. 2009. «Constructing the Personal Narratives of Lesbian, Gay and Bisexual Asylum Claimants». *Journal of Refugee Studies* 22 (2):195–223.
- BISSENBAKKER, MONS, MAJA FREDERIKSEN, OG LENE MYONG. 2012. «Love will keep us together: Kærlighed og hvid transracialitet i protester mod danske familiesammenføringsregler». *Tidsskrift for kjønnsforskning* 36 (3–4):188–280.

- BOWLEG, LISA. 2013. «'Once You've Blended the Cake, You Can't Take the Parts Back to the Main Ingredients': Black Gay and Bisexual Men's Descriptions and Experiences of Intersectionality». *Sex Roles* 68 (11):754–767.
- CHAUNCEY, GEORGE. 2008. *Gay New York: Gender, Urban Culture, and the Making of the Gay Male World, 1890–1940*. New York: Basic Books.
- COCHRANE, CHRISTOPHER. 2013. «The Effects of Islam, Religiosity, and Socialization on Muslim-Canadian Opinions about Same-Sex Marriage». *Comparative Migration Studies* 1 (1):147–178.
- CODY, PAUL J. OG PETER L. WELCH. 1997. «Rural gay men in northern New England: life experiences and coping styles». *J Homosex* 33 (1):51–67.
- COLBY, D., T. T. MINH, OG T. T. TOAN. 2008. «Down on the farm: homosexual behaviour, HIV risk and HIV prevalence in rural communities in Khanh Hoa province, Vietnam». *Sex Transm Infect* 84 (6):439–43.
- CYRUS, KALI. 2017. «Multiple minorities as multiply marginalized: Applying the minority stress theory to LGBTQ people of color». *Journal of Gay & Lesbian Mental Health* 21 (3):194–202.
- EGGEBØ, HELGA. 2020. «Kollektiv kvalitativ analyse». *Norsk sosiologisk tidsskrift* 4 (2):106–122.
- EGGEBØ, HELGA, MARIA ALMLI, OG MARTE T. BYE. 2015. *Skeiv på bygda*. KUN-rapport 2015: 2. Steigen. Lesen 7. juni 2021. https://www.kun.no/uploads/7/2/2/3/72237499/2_2015_lhbt.pdf
- EGGEBØ, HELGA, HENRIK KARLSTRØM, OG ELISABETH STUBBERUD. 2020. «Diskriminering og sosial ekskludering av skeive med innvanderbakgrunn». *Tidsskrift for kjønnsforskning* 44 (2):132–151.
- EGGEBØ, HELGA, ELISABETH STUBBERUD OG HENRIK KARLSTRØM. 2018. *Levekår blant skeive med innvanderbakgrunn i Norge*. rapport nr. 9/18. Bodø: Nordlandsforskning. Lesen 5. februar 2019. http://www.nordlandsforskning.no/getfile.php/1324905-1543846499/Dokumenter/Rapporter/1018/NF_9_2018.pdf
- EL-TAYEB, FATIMA. 2012. «'Gays who cannot properly be gay': Queer Muslims in the neoliberal European city». *European Journal of Women's Studies* 19 (1):79–95.
- FRIBERG, JON HORGGEN. 2016. *Assimilering på norsk: Sosial mobilitet og kulturell tilpasning blant ungdom med innvanderbakgrunn*. Fafo-rapport 2016:43. Oslo: Fafo.
- FØLNER, BJARKE, MIKKEL DEHLHOLM, OG JASMIN MARIA CHRISTIANSEN. 2015. *Nydsanke LGBT-personers levevilkår*. Als Research: København. Lesen 7. januar 2015 <http://www.uvm.dk/Aktuelt/~/UVM-DK/Content/News/Ligestilling/2015/151001-Ny-undersogelse-kaster-lys-over-lelevilkaarene-for-ny-danske-homoseksuelle>

- GIAMETTA, CALOGERO. 2018. «New asylum protection categories and elusive filtering devices: the case of ‘Queer asylum’ in France and the UK». *Journal of Ethnic and Migration Studies*: 1–6.
- GRESSGÅRD, RANDI OG CHRISTINE JACOBSEN. 2008. «Krevende toleranse. Islam og homoseksualitet». *Tidsskrift for kjønnsforskning* 32 (2):22–39.
- GROGOLOPO, ARIÁN. 2015. *Antirasistisk ordbok*. Antirasistiska akademien.
- HANSEN, JENNIFER E. OG SERENA M. LAMBERT. 2011. «Grief and loss of religion: the experiences of four rural lesbians». *J Lesbian Stud* 15 (2): 187–96.
- HEDLUND, DANIEL OG THOMAS WIMARK. 2018. «Unaccompanied Children Claiming Asylum on the Basis of Sexual Orientation and Gender Identity». *Journal of Refugee Studies*.
- HERRING, SCOTT. 2010. *Another country: queer anti-urbanism*. New York: New York University Press.
- HOWARD, JOHN. 1999. *Men like that: a southern queer history*. Chicago: University of Chicago Press.
- JOHNSON, COLIN R. 2013. *Just queer folks: gender and sexuality in rural America*. Philadelphia, Pa.: Temple University Press.
- KEENAN, SARAH. 2011. «Safe spaces for dykes in danger? Refugee law’s production of vulnerable lesbians». *Regulating the international movement of women: From protection to control*: 29–47.
- KEHL, KATHARINA. 2018. «In Sweden, girls are allowed to kiss girls, and boys are allowed to kiss boys’: Pride Järva and the inclusion of the ‘LGBT other’ in Swedish nationalist discourses». *Sexualities* 21 (4):674–691.
- KIM, H. J., S. JEN, OG K. I. FREDRIKSEN-GOLDSEN. 2017. «Race/Ethnicity and Health-Related Quality of Life Among LGBT Older Adults». *Gerontologist* 57 (suppl 1):30–39.
- KOOPMANS, RUUD. 2015. «Religious Fundamentalism and Hostility against Out-groups: A Comparison of Muslims and Christians in Western Europe». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 41 (1):33–57.
- KRISTIANSEN, HANS W. 2008. *Masker og motstand: diskré homoliv i Norge 1920–1970*. Oslo: Unipub.
- KUHAR, ROMAN OG ALENKA SVAB. 2014. «The only gay in the village? Everyday life of gays and lesbians in rural Slovenia». *J Homosex* 61 (8):1091–1116.
- KUM, SEON. 2017. «Gay, gray, black, and blue: An examination of some of the challenges faced by older LGBTQ people of color». *Journal of Gay & Lesbian Mental Health* 21 (3):228–239.
- LEE, EDWARD OU JIN OG SHARI BROTMAN. 2011. «Identity, refugeeness, belonging: Experiences of sexual minority refugees in Canada». *Canadian Review of Sociology/Revue canadienne de sociologie* 48 (3):241–274.

- LEIFSON, TARAN. 2006. «Sted, kropp, identitet og seksualitet: en studie av steders påvirkning på homofiles identitet og fysiske fremtonging». Masteroppgåve. Universitetet i Bergen.
- LEWIS, VALERIE A. OG RIDHI KASHYAP. 2013. «Are Muslims a Distinctive Minority? An Empirical Analysis of Religiosity, Social Attitudes, and Islam». *Journal for the Scientific Study of Religion* 52 (3):617–626.
- LIODDEN, TONE MAIA. 2017. «The burdens of discretion: managing uncertainty in the asylum bureaucracy». Doktoravhandling. Universitetet i Oslo.
- MOORE, MIGNON R. 2010. «Black and Gay in L.A.». I *Black Los Angeles: American dreams and racial realities*, redigert av Darnell M. Hunt og Ana-Christina Ramón, 188–202. New York: New York University Press.
- MORTENSEN, ELLEN. 2001. «Å leve som seksuell flyktning i sitt eget land». *Samtiden* 3/01:74–81.
- OHNSTAD, ANBJØRG. 1992. «Den rosa panteren eller en i den grå masse. Forståelse av lesbiske i terapi». *Tidsskrift for norsk psykologforening* 28 (4):313–321.
- PETZEN, JENNIFER. 2004. «Home or Homelike? Turkish Queers Manage Space in Berlin». *Space and Culture* 7 (1):20–32.
- PLUMMER, KENNETH. 1995. *Telling sexual stories: power, change, and social worlds*. London: Routledge.
- PRESTON, DEBORAH BRAY OG ANTHONY R. D'AUGELLI. 2013. *The challenges of being a rural gay man: coping with stigma*. New York: Routledge.
- PUAR, JASBIR K. 2006. «Mapping US homonormativities». *Gender, place and culture* 13 (1): 67–88.
- PUAR, JASBIR K. 2007. *Terrorist assemblages: homonationalism in queer times*. Durham: Duke University Press.
- RÖDER, ANTJE OG MARCEL LUBBERS. 2015. «Attitudes towards Homosexuality amongst Recent Polish Migrants in Western Europe: Migrant Selectivity and Attitude Change». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 41 (11): 1858–1884.
- RØTHING, ÅSE OG STINE H. BANG SVENDSEN. 2011. «Sexuality in Norwegian textbooks: constructing and controlling ethnic borders?» *Ethnic and Racial Studies* 34 (11):1953–1973.
- SJÖSTEDT, ANGELIKA. 2019. «Längtan efter något som man anar, men inte vet riktigt vad det är ens': Att läsa obygda queer.» *lambda nordica* 24 (1): 67–87.
- SKJOLDHAMMER, TONJE LOUISE. 2020. «Forargeligt, uteerligt forhold.» *Historisk tidsskrift* 99 (4):286–300.
- SOEHL, THOMAS. 2017. «From origins to destinations: acculturation trajectories in migrants' attitudes towards homosexuality». *Journal of Ethnic and Migration Studies* 43 (11):1831–1853.

- STUBBERUD, ELISABETH OG HELGA EGGEBO. 2020. «Voldsutsatthet blant skeive med innvandrerbakgrunn». I *Vold i nære relasjoner i et mangfoldig Norge*, redigert av Anja Bredal, Helga Eggebø og Astrid Eriksen, 107–125. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- STUBBERUD, ELISABETH, HELGA EGGEBO, OG NORMAN ANDERSEN. Akseptert for publisering. «Skeive liv: Felles fortellinger på tvers av forskjeller». *Lambda Nordica*.
- STUBBERUD, ELISABETH, LIN PRØITZ, OG HASTI HAMIDIASL. 2018. *Den eneste skeive i bygda? Unge lhbt-personers bruk av kommunale helsetjenester*. Steigen. Lesen 30. september 2019. https://www.kun.no/uploads/7/2/2/3/72237499/stubberud_pr%C3%B8itz_og_hamidiasl_2018_-_den_eneste_skeive_i_bygda_-_web.pdf
- TEIGE, OLA. 2020. «En uevenlig synd». *Historisk tidsskrift* 99 (4):266–285.
- THUEN, HANNE. 2006. «Med skeivt blikk på bygd og by: hvordan unge homofile og lesbiske forstår seg selv i forhold til bygda og byen». Masteroppgåve. Universitetet i Bergen.
- VEENSTRA, GERRY. 2013. «The Gendered Nature of Discriminatory Experiences by Race, Class, and Sexuality: A Comparison of Intersectionality Theory and the Subordinate Male Target Hypothesis». *Sex Roles* 68 (11):646–659.
- VILLA, MARIANN. 2002. «Livsfasebygda – når sosialt behov endrar seg». I I R. Almås, M. S. Haugen og J. P. Johnsen (red.). *Bygdeforskning gjennom 20 år*, 227–42. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- WIENKE, CHRIS OG GRETCHEN J. HILL. 2013. «Does place of residence matter? Rural-urban differences and the wellbeing of gay men and lesbians.» *J Homosex* 60 (9):1256–79.
- WIMARK, THOMAS. 2014. «Beyond Bright City Lights: The Migration Patterns of Gay Men and Lesbians.» Doktoravhandling. Stockholm: Stockholms Universitet.
- YANG, XUEYAN, ISABELLE ATTANE, SHUZHUO LI, OG QUNLIN ZHANG. 2012. «On same-sex sexual behaviors among male bachelors in rural China: evidence from a female shortage context.» *Am J Mens Health* 6 (2): 108–19.
- ZANGHELLINI, ALEARDO. 2012. «Are Gay Rights Islamophobic? A Critique of Some Uses of the Concept of Homonationalism in Activism and Academia». *Social & Legal Studies* 21 (3):357–374.